

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izstaja vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam pouk, plača za leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kato. šolskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uradništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročila, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglase pruzeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zapre reklamacije in pošilne arhive.

Cenjenim naročnikom.

Dozdaj se med stavci in tiskarnam! se ni dosegel sporazum, zato so stavci v avstrijskih tiskarnah odpovedali službo in prihodnjo soboto izstopijo iz službe. Tiskarne torej nekaj časa ne bodo nič delale. Tu d i v naši tiskarni se bo delo ustavilo. Zato naš list nekaj časa ne bo mogel izhajati. Cenjene naročnike prosimo, da potrpijo. Ko se bode delo zopet pričelo, bomo nadomestili, kar homo zdaj zaostali, tako, da ne bodo naročniki nič oškodovani. Reklamirati lista ni treba, ker bi to nič ne pomagalo. Seveda tudi drugi listi, kakor „Naš Dom“ in „Straža“, parkrat ne bodo izšli. Torej se enkrat: **Potrpite!** Ker se pred novim letom menda ne vidimo več, želimo obenem vsem cenjenim pristašem: **Vesele praznike in srečno novo leto!** Po kratkem odmoru pa zopet na veselo svendenje!

Božič.

Veselimo se lepega božičnega praznika. Ob jasticah ali pa pri lepem božičnem drevesu prepevamo lepe božične pesmi. „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.“ Ta klic se glasi v cerkvah in v vseh krščanskih hišah.

Tudi mi Slovenci kot krščanski in miroljubni narod želimo, da bi se Bogu dostojna čast skazovala in da bi vladal med nami ljubi mir.

Zaribog je bilo letošnje leto jako nemirno. Na Balkanu so se bile ljute bitke med raznimi narodi in slednjič celo med sorodnimi si narodi. Leta in leta bodo občutili balkanski narodi posledice tega boja. Na tisoče revnih invalidov, ki bodo od vasi do vasi prosili miloščine, boče pripovedovalo o vojnah leta 1913, v katerih so izgubili svoje ude.

Tudi naša država je občutila vojne na Balkanu. Na tisoče naših vojakov je bilo pripravljenih na boj. Cele mesece so bili odsotni mladi gospodarji od svojega doma, ker so bili kot rezervisti poklicani k svojemu vojnemu oddelku, da bi bili pripravljene za slučaj vojne.

Do pol milijarde kron je stala ta priprava za vojno našo državo. Veliko let bomo še občutili posledice letošnje mobilizacije. Država se bode morala zopet zadolžiti. Delajo se že priprave, da bi najeli 1000 milijonov kron novega posojila. Naša državna polovica bode pri tem posojilu vsaj za polovico udeležena. Vojno ministrstvo stavi vedno nove zahteve. Tudi za mornarico naj bi država vedno dajala milijone in milijone. Ker imajo druge države vedno številnejše ar-

made in vedno več vojnih ladij, primorana je tudi naša država, da gre za njimi. Nasprotnikov imamo na vseh straneh dovolj.

Kdaj bode vendar konec teh vojnih priprav? Čemu je pač mednarodno razsodišče v Hagu? Ali samo zato, da ima vsaka država zopet nekaj uradnikov več? Ali ne bi moglo to mednarodno razsodišče razsojati vse prepire, ki nastanejo med državami? Koliko bi si države prihranile?

Tudi v gospodarskem oziru ni bilo letošnje leto posebno veselo. Vinogradniki se bodo še dolgo časa spominjali na letošnje slabo letino. Kupčija z domačimi pridelki je še vedno slaba. Zlasti živina je v ceni padla. Mnogo naših rojakov je zapustilo letos svojo domovino in šlo iskat v daljne kraje boljše sreče. Mi jim privoščimo vso srečo v tujini in želimo, da bi božične praznike zadovoljni obhajali. Prepričani smo pa, da tistega veselja, tiste tihe sreče, kakor je edino bivanje v domačem kraju, zlasti ob tako ginjačih praznikih kakor so božični, ne bodo v tujini občutili.

Naj je hiša tudi lesena, naj je še tako majhna, ako bivajo v njej dobri, pobožni, pridni ljudje, uživajo več sreče, kakor bogatini v svojih mramornatih palačah.

Dolga, strašna noč pod zemljo.

204 ure v 100 m globoki jami brez jedi, brez pijače in luči.

V zadnji številki smo med najnovejšimi vestmi poročali, da se je po dolgem trudu vendar posrečilo reševalcem v Vimeanskem rudniku rešiti iz 100 metrov globokega rudnika 2 živa delavca. O reševalnih delih se poroča sledeče:

Dne 16. decembra proti večeru je vladala okrog rudnika splošna napetost, ker je bilo toliko kakor gotovo, da se pride do jasnosti glede morda še živih delavcev. Okoli 9. ure je kazala mera 75 cm vodne globine, torej le malo še, in mogoče bo prodreti v rove. Kar naenkrat za silo postavljena sesalka v rovu ni mogla več dvigati vode. Stala je že previsoko in uspeh tekom noči je bil izključen. Odložilo se je, da se sesalka postavi nižje, kar bi trajalo do 17. decembra dopoldne, na kar bi se zopet počelo dvigati vodo. Ob 11. uri so se gledalci razšli in preiskovalna komisija se je odpeljala k počitku. Delo je zastalo in bilo je zopet manj upanja na ugoden uspeh.

Le enemu ni dala žila miru, in sicer strojničarju Seršenu. Ta mladenič je bil iz vsega začetka najdržnejši med delavci. Ni se strašil ne nevarnosti ne truda, samo, da pomaga nesrečnim v rove. Prve tri dni je delal neprenehoma noč in dan pod najtežjimi pogoji in na najnevarnejših točkah, sam, ker ni bilo

drugega strokovnjaka na mestu. Vedno je bil do kože moker, ker je bil več pod vodo kot na zraku. Ta je torej našel pogum, da se je spustil v 100 m globo. in prodrl 14 m po vodoravnem rovu, gazeč blato in vodo, loveč se ob ceveh sesalke, ki je bila pod vodo. — Nato je s potapljanjem skušal spraviti sesalko v red in posrečilo se mu je, po mučnem delu odpreti vse ventile, na kar je naenkrat velika sesalka počela delovati z vso silo. To je bilo ob 11. uri 20 minut in ob 2. uri zjutraj je bil vodoravni rov prost vode. Sklicalo se je vse potrebno oboje. Priprave za prodiranje v rovu so bile kmalu gotove in odpravili so se delavci, vodje in člani komisije na pot, naravnost v smer, kjer so slutili žive rudarje.

Točno 4 minute pred 5. uro zjutraj se dvigalo dvigne in pripelje 2 človeka. Eden javi: Dva živa, eden mrtev. Pripeljali so torej s seboj 2 še živa rudarja. Oba sta stala in se le držala z rokami ograje. Zavili so ju in odnesli v bližnjo gostilno. Žila jima je dobro bila, govorila sta in se od veselja smehljala. Bila sta Rumuna Nikolaj Diku in Nikolaj Pask, eden rojen l. 1881. v Milbachu, drugi l. 1888. v Valabradu na Ogrskem, oba neoznena in 4 mesece v službi pri britolskem rudniku. Delala sta v zgornji postranski galeriji s Slovincem Ivanom Sušikom in ju voda ni dosegla. Pač pa je zalila Sušika, ki so ga našli v isti galeriji mrtvega s preklano glavo in vsega v blatu. Slovenci so vsi utonili. Rumuna so prepeljali v avtomobilu v tržaško bolnico, kamor sta pripela ob 7. uri 35 minut zjutraj.

Rudarja sta prebila v galeriji od predzadnjega ponedeljka od 5. ure popoldne: torej sta bivala pod zemljo natančno 204 ure brez vse jedi! Čutila sta le mraz v rokah in omotico, sicer sta pa zdrava in bosta kmalu popolnoma dobra. Sta pač trdna dečka! Pripovedujeta, da sta se hotela v ponedeljek zvečer podati iz galerije in sta našla prednji del zalit od vode. Čula sta obupne vzklike tovarišev, ki so tonili. Luč jima je kmalu ugasnila in oglašil se je glad. Živela sta od vode. Čakala sta udano na rešitev ali na smrt. Več ur, preden so ju našli, sta začutila svež zrak, kar ju je zelo poživilo. Bila sta takoj zopet pogumna. Sama sta čutila, da sta pod zemljo 5 ali 6 dni — v resnici sta bila pa 8 dni in 9 noči. V bolnici so jima vbrizgali nekaj ojačil, potem sta dobila konjaka in mirno zaspala. Zdravniki se ne boje za njuno življenje.

Politični ogled.

— Prestolonaslednik Franc Ferdinand je slavil dne 18. decembra t. l. svoj 50. rojstni dan. Od

Božični večer.

Milo že done zvonovi.
Mrak nastaja,
noč prihaja,
plove lahno nad bregovi.

Glej, oblake v prestol krasni
zdaj prestvarja
zlata zarja,
pređen zgine v noči jasni.

Pa za luno priveslajo
še zvezdice,
nje družice
in čarobno v noč migljajo.

Vse praznuje po deželi
in počiva;
ljubko sniva
po livadah snežec beli.

Dušo verno te miline,
čar zvonjenja,
kras stvarjenja
dvigajo v nebes višine.

Zopet zadone zvonovi —
Po nižavah
in dobravah
se razsvetlijo domovi.

Zdi se, kakor bi nebeške
primigljale
zvezde zale
v koče na zemljo človeške.

Lučice gore neštete,
saj prihaja
nam iz raja
v odrešenje božje Dete.

M. Zemljič.

Božič v tujini.

Če daleč od domače grude
mladenič v tujih krajih biva
in tam prenaša borbe hude,
tedaj duha oko počiva
kaj rado mu na rodnih tleh.
Spomin si krasne slike snuje,
ob njih srce se mu raduje,
dogledati ni moč mu vseh,
Če še tako neznanca bila
bi stvar, katera z mladih dni,
visoko on jo zdaj ceni,
vso lepšo misel lahkokrila
mu čara zdaj jo pred oči,
v otroka spet ga spremeni.

V domači tili selski hram
prerad spomin poroma nam,
sosebno, ko Božič presvet
praznuje rod človeški spet.

To so otrokom rajski dnevi,
ko angelski vzbude jih spevi.
Kako utripa jim srce,
oko strmi in nehote
na jasli zre, ki v kotu tam
preproste sicer, a vendar zale
sred drobnih lučic se blišče;
zdi se, kot Jezušček bi sam
iz njih prisrčno gledal male,
ki vsi zavzeti krog stoje.

In ko zaklenka z line zvon,
In k polnočnici njegov don
zemljane vabi v sveto noč,
do cerkve v trumah vse hiti,
da božje Rojstvo počasti.

Res krasno bilo je nekoč!
Tokrat srce še ni poznalo
sveta in njega hudobije.
Na ustih vedno blažen smeh,
neznana bol, neznan še greh:
tako — nedolžnosti zrcalo —
je dete z angeli igralo,
je pevalo njih melodije
ki iz strun nebeške domačije.
O blag spomin posvečenih dni!
Ob tebi zdaj srce se greje,
mladosti dih nasproti veje,
mladosti čar nas oživi.

M. Zemljič.